

8 ОКТОМВРИ — ПРЕПОДОБНА ПЕЛАГИЯ

Преподобна Пелагия живяла в петия век. Родила се в Антиохия. Животът ѝ е описан от илиополския дякон Яков, който я познавал лично. Веднъж антиохийският архиепископ свикал на съвещание по църковни дела подчинените си епископи. В Антиохия пристигнал и блажени Нон, епископ Илиополски. Нон бил известен с високата си мъдрост и с праведния си живот. Другите епископи обичали да слушат поученията му.

Един ден, седнали при вратите на катедралната църква, те внимателно слушали неговата назидателна беседа. В това време минала покрай тях една жена, известна в Антиохия със своята красота и лекомислие — известна и като блудница. Тя с гордост гледала наоколо, обкръжена от 1 тълпа млади жени и мъже. Всички били разкошно облечени. Но тя се отличавала от тях по чар и накит. Косата ѝ била украсена със злато и скъпоценни камъни. Вратът ѝ бил открит. Когато минавала, въздухът се изпълвал с благоухание от парфюмите ѝ. Нямамо в Антиохия по-красива жена от нея.

Когато тя съвсем се отдалечила, епископ Нон заплакал и рекъл: — На много неща може да ни научи тая жена. Тя си е поставила за цел на своя живот да се харесва на хората. И погледнете как се старее за това! Как внимателно е избрала своите накити, как е умила тялото си с благоухания! Как се е нагиздила! А ние имаме безсмъртен Жених, за Когото не украсяваме старателно душите си, както тя старателно е украсила своето тяло. Не умиваме душите си с покаяни сълзи. Не ги обличаме с красотата на добродетелите, за да можем достойно да се явим пред Господа!

Като казал това, блажени Нон станал и влязъл в своята килия при църквата. Там в усамотение паднал на колене и със сълзи на очи молил Бога за грешницата — да яви Бог над нея Своето милосърдие и я приведе към покаяние.

На другия ден след утринното богослужение епископ Нон разказал на своя дякон Яков, че е имал странен сън. Присънило му се, че през време на светата Литургия летяла около неѝ непрестанно една черна гълъбица, която изпълвала въздуха със зловоние. Когато дяконът произнесъл «Оглашени, излезте. . . », тя отлетяла от църквата. Но след литургията започнала отново да лети около него. Епископът я хванал и потопил във водата, която била при църковната врата. След като била потопена във водата, гълъбицата излязла от неѝ бяла като сняг. Епископът я пуснал и тя полетяла право към небето и изчезнала.

Като разказвал тоя сън, епископ Нон отишъл в църква да служи литургия заедно с другите епископи. След службата архиепископът му казал да произнесе проповед пред богомолците.

Думите на епископ Нон били прости, понятни за всички, изпълнени с топла вяра и любов към ближните. Той говорил тоя път за страшния Божи съд, за наказанието на грешниците, за блаженството на праведниците. Слушателите се просълзили.

В това време в храма влязла и оная жена, за която се молил епископ Нон. За пръв път в живота си тя влизала в християнски храм. За пръв път чувала да се говори за грях и покаяние, за прощение на грешниците, за блаженство на праведниците. Изведнъж в душата ѝ блеснал лъч. В ужас тя си спомнила в. какви грехове прекарва своя живот и, разплакана, излязла от храма. Продължавала да плаче и у Дома си. С безпокойство разпитвала християните за Христовото учение. Минала пак покрай храма и запитала служители от храма къде може да намери и поговори със светия епископ Нон. Като узнала неговото жилище, тя му изпратила следното свое писмо:

«До светия Христов ученик Нон — писмо от грешницата, ученичка на дявола — Пелагия. . . Аз дух за твоя Бог, че" Той Оставил Небето и слязъл на земята не за праведниците, а грешниците да призове към покаяние. Той смирил Себе Си, скрил божеството Си, ял с митарите, живял с грешниците, беседвал с блудниците. А между това херувимите на небесата не смеели да погледнат към Него. Чух. от християните, че ти си истински служител Христов. Не отхвърляй мене, грешницата, която иска чрез тебе да дойде при Спасителя на света и да види Неговото Пресвето лице!»

Като получил това писмо, епископ Нон ѝ съобщил, че е готов да я приеме, но в присъствието на другите епископи. Грешницата с радост се запътила към църквата «Св. Юлиан». Когато влязла в събранието на епископите, с плач паднала в нозете на епископ Нон и промълвила:

— Моля те, господарю мой, приеми ме, както твоят учител Христос е приемал грешниците! Прояви към мене, грешницата, милост и ме направи християнка! Аз съм море от грехове! Аз съм бездна от беззакония! Умий калта на душата ми чрез светото тайнство кръщение!

Всички присъстващи се просълзили, като видели това дълбоко, искрено разкаяние.

Св. Нон казал, че църковните правила забраняват да се дава веднага кръщение на хора, известни със своя порочен живот.

Като чула това, тя пак се хвърлила в нозете му и с лице, обляно в сълзи, му заговорила:

— Ти ще отговаряш пред Бога за душата ми, ако още днес не ме кръстиш! От твоите ръце трябва Господ да приеме преобразена душата ми. Ако аз се върна към предишния живот и отново се поклоня на идола, ти ще отговаряш за това!

Блажени Нон видял как сърцето на грешницата гори от желание час по-скоро да приеме

светото Кръщение. Понеже на това събрание архиепископът не присъствувал, епископ Нон пратил до него молба за разрешение. Антиохийският архиепископ с радост дал благословение — епископ Нон да извърши кръщението. Същевременно пратил благочестивата Романа, първа дякониса в града, за възприемница.

Когато Романа влязла в събранието на епископите, каещата се грешница лежала при нозете на епископ Нон. Той ѝ наредил да стане и с висок глас пред всички да изповяда греховете си. Пелагия с плач заговорила:

— Като се вглеждам в душата си, не намирам нищо добро. Греховете ми са по-многобройни от морския пясък. Водата на цяло море не може да умие греховете ми, . . . Надявам се на Твоята милост, всеблагослови Господи! Знаем, че Ти милостиво ще ме приемеш и ще облекчиш тежкото бреме на моите беззакония. . .

Епископът я запитал за името ѝ. Тя отговорила, че родителите ѝ я наричали Пелагия, но в Антиохия била известна под името Маргарита, което значи «бисер». Наричали я така поради блестящите накити, с които се украсявала.

Като и дал наставления във вярата, епископ Нон я кръстил в името на Отца и Сина и Пресветия Дух. Помазал я със свето Миро и веднага я причистил със светите Христови Тайни.

Романа станала нейна възприемница - кръстница и я взела при себе си в жилището на новообърнатите християнки.

Пелагия веднага не могла да почувствува, радостта от покаянието и утехата от молитвата. Сатаната я преследвал постоянно с изкушенията си. Внушавал ѝ да съжалява за останените от нея удоволствия. Тя се обръщала с гореща молитва към Бога. Молила добрата Романа да усили молитвите си за нея.

На третия ден от кръщението - Пелагия поръчала на своя служител да пресметне нейното богатство и всичко да предаде на епископ Нон. По нареждането на същия епископ богатството ѝ било раздадено на бедните.

Пелагия не оставила за себе си нищо. Тя получавала храна и облекло от Романа. Не искала да притежава нищо от своето предишно греховно богатство.

Част от него получили нейните преки служители, с които се разделила. При раздялата си с тях тя им казала:

— Ние дълго живяхме заедно. Помолете се за мене, грешната, за да бъдем пак заедно в Небесното царство!

Когато настъпил осмият ден, в който, според обичая на древните християни, трябвало да се снесе бялата дреха, дадена при светото кръщение, Пелагия облякла груба черна власеница.

Като взела старата дреха на блажени Нон, рано сутринта напуснала Антиохия.

Никой не знаел къде отишла. Романа много плакала за изчезналата Пелагия. Епископ Нон я успокоявал:

— Не плачи! Пелагия избра добрата част, която няма да ѝ се отнеме. Тя се уподоби на оная Мария, за която се говори в Евангелието.

Скоро след това блажени Нон се върнал с дякона си в своя град Илиопол.

Три години по-късно дякон Яков, който предал на Църквата тоя трогателен разказ, отишъл в Йерусалим да се поклони на Гроба Господен. Като го изпращал, епископ Нон му поръчал непременно да отиде при един отшелник, който доброволно живеел в килия - затвор на Елеонската планина, близо до Йерусалим. Казал му, че от него ще научи много назидателни неща.

След като се поклонил на светия Гроб и на другите свети места в Йерусалим, Яков отишъл на близката Елеонска планина, където наистина намерил затворника. Почукал на прозореца на килията. После със затаен дъх дълго слушал неговите душеспасителни беседи. Благодарил му и тръгнал след това да разглежда други манастири и църкви. На връщане пак дошъл при килията на затворника. Напразно чукал на прозореца. Никой не се обадил. През прозореца видял, че вътре отшелникът лежи мъртъв. Със скръб обадил това на съседните манастири. Монасите, които знаели за светия живот на доброволния затворник, дошли да го погребат. Влезли в килията, след като счупили вратата ѝ, понеже отшелникът се бил заключил отвътре. Започнали да го готвят за погребение. Дякон Яков се приближил до тялото. Познал, че мъртвецът е в расото на неговия владика свети Нон. В чертите на извънредно отслабналия отшелник разпознал оная знаменита красавица, която някога пълнела Антиохия с мълвата- за своите грехове и похоти. Всички останали изумени, като узнали, че в тая килия се спасявала жена, известна някога със своя порочен живот.

Пелагия дошла тук да спасява душата си с благословието на епископ Нон. Едва сега дякон Яков разбрал защо епископът му поръчал непременно да се отбие при тоя пустинник.

При строго постническо житие преподобна Пелагия блажено починала в своята килия - затвор на 8 октомври 461 година.

Монахините от околните манастири се стекли на нейното погребение със свещи и кадилници. Тялото ѝ било тържествено погребано в същата килия, където тя предала в ръцете на Бога своята разкаяна душа.